

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport na dziś - 25 października 2023

Przy mikrofonie Dariusz Rosiak, dzień dobry państwu, zapraszam na RAPORT na dziś.

Turcja wyprosiła ze swojego terenu liderów Hamasu i zgłasza gotowość do wystąpienia w roli mediatora w konflikcie izraelsko-palestyńskim.

Jednocześnie prezydent Erdogan uznał, że Hamas nie jest grupą terrorystyczną, tylko patriotyczną organizacją, która broni swojego terytorium i narodu.

Erdogan przesłał także do parlamentu wnioski w sprawie przyjęcia Szwecji do NATO.

Turcja jest obok węgier ostatnim krajem, który do tej pory wyrażał obiekcję wobec członkostwa Szwecji.

Czy Ankara ma szansę na zbliżenie Izraela i Palestinczyków?

Czy może odgrywać rolę poważnego gracza w globalnej polityce, a może już ją odgrywa?

I jaką rolę może odegrać w tych staraniach?

Zachód.

O tym w raporcie na dziś 25 października 2023 roku.

Raport na dziś to środowa odmiana raportu Ostatnie świata programu finansowanego przez słuchaczy.

Serdecznie dziękuję państwu za wszystkie wpłaty.

Jeśli ktoś chciałby zostać naszym patronem zapraszam na mój profil w serwisie Patronite.pl za jego pośrednictwem, najłatwiej nas wesprzeć.

Nasz adres raport Rosiaka mała Jimel.com.

Adres naszej strony, raport Ostatnie świata.pl.

Kryz Wabrzak i Adrian Bong w reżyserce Studia Efektura. Zaczynamy.

Moim gościem jest dziś doktor Karol Wasilewski z firmy 4CF i Instytutu Badań nad Turcją.

Witam Cię, dzień dobry.

Dzień dobry.

Turcja jest jednym z niewielu krajów, które od lat utrzymywały stosunki z liderami Hamasu.

Otwarcie utrzymywały te stosunki.

Ich lider jeszcze, kiedy nim był Khaled Mishal gościł w Turcji, nie liderzy też tam mieszkali.

Właśnie zostali wyproszeni, dlaczego?

Po pierwsze to, że zostali wyproszeni to są doniesienia prasowe, którym też musimy to podkreślić.

Turcja na profilu prezydenta w języku arabskim zaprzeczała.

Ale co do zasady możemy założyć, że rzeczywiście zostali wyproszeni,

a przynajmniej poproszeni o zmniejszenie intensywności swojej obecności w Turcji,

że komo ze względu na reakcję Turcji po tym, czego Hamas dokonał w Izraelu.

To znaczy Turcja uznała, że nie może dłużej na swoim terytorium gościć liderów Hamasu,

że nie może uchodzić za państwo, które wspiera Hamas,

tutaj za chwilę rozwinę, dlaczego za to uchodziła, po tak bestialskim ataku.

I to są takie doniesienia, które zostały do mediów przerzucone.

Teraz dlaczego Turcja nie może uchodzić za takiego partnera, chyba możemy powiedzieć Hamasu?

Otóż w ostatnich latach wiemy, że między Turcją a Izraelem delikatnie rzecz ujmując nie działa się najlepiej.

Konkretnie rzecz ujmując...

Zaraz o tym będziemy rozmawiać szczegółowie, ale dokończę o Hamasie.

Jednym właśnie z wymiarów tego, dlaczego nie działa się najlepiej,

było właśnie to, że Turcja zdaniem wacji izraelskich zbyt mocno wspierała Hamas. Wspomniałeś o tym, że liderzy Hamasu, tak, Marshal, Aruri, Hanija, gościli na terytorium Turcji.

Turcja, Hanija i Aruri podobno cieszyli się paszportem tureckim również, co umożliwiło im podróżowanie.

Co jak się domyślamy, nie jest tak łatwe w przypadku liderów organizacji, która jest uważana za organizację terrorystyczną.

Natomiast dochodziły również zarzuty ze strony izraelczyków między innymi, że Turcja nawet dozbraja Hamas.

Niedawno ujawniono, że w wakacje został zatrzymany statek z 16 tonami ładunków, które Hamas mógł wykorzystać do rakiet, do produkcji rakiet.

Statek ten płynął z Turcji.

Oczywiście nie zostało nam powiedziane, czy to była pierwotna przystań, że to tak określa, nie wiem, czy profesjonalnie, tego statku.

Natomiast izraelczycy wyraźnie zaznaczyli, że statek ten przyłynął z Turcji.

No i to położyło się cieniem na tych dążeniach Turcji,

no właśnie do odgrywania roli czy mediatora,

czy tego, który twierdzi, że ma wpływ moderujący,

bo przez lata Turcja to akcentowa,

że ma moderujący wpływ na stanowisko Hamasu.

Jednocześnie to też trzeba chyba podkreślić.

Retoryka Erdogana jest bardzo ostra, bardzo krytyczna.

To, co powiedziałem na początku, on nie uznaje,

że to jest organizacja terrorystyczna, mimo że w myśl prawa europejskiego

czy amerykańskiego jest organizacją terrorystyczną Hamas,

tylko mówi, to są patrioci, którzy bronią narodu.

On gra na obie strony, jak rozumiem.

No na tym polega mediacja m.in.

To musimy nieco zniłansować,

natomiast do grania na obie strony,

jak zwykle w przypadku tureckim,

za chwilę wrócimy zniłansować musimy,

bo rzeczywiście to wieloletnie stanowisko Turcji,

było takie, że Hamasu nie można określać

imianem organizacji terrorystycznej,

że Hamas jest przecież organizacją,

która również ma wymiar polityczny

i zresztą ci liderzy, z którymi Turcja,

takie są argumenty, utrzymuje przede wszystkim relacje,

to są liderzy o charakterze politycznym.

To jest ta narracja Turcji.

Druga odnoga tej narracji

jest właśnie ta wspomniana przeze mnie,

czy wspomniane przeze mnie próby Turcji,
czy argumenty, że Turcja ma rolę moderującą,
że ona wpływa na Hamas w taki sposób,
że no cóż udaje się jej sprawić,
że Hamas jest przyjaźniejszą organizacją.
Ja wiem, że w tym momencie to brzmi bzdurnie,
ale zdradzamy to, co Turcy mówili o tym wszystkim.
Trzecia rola i nastawienie do Hamasu
wynikało m.in. z tego,
że w ogóle Turcja miała taką aspirację,
żeby odgrywać rolę patrona
w sprawach palestyńskich.
Tego patrona, który doprowadzi do pogodzenia
Fatahu i Hamasu.
W świetle, kiedy, no też zwróćmy uwagę na ten trend,
państwa arabskie w ostatnich latach
wyraźnie zacieśniają relacje z Izraelem,
wyraźnie tracą zainteresowanie sprawą palestyńską.
Więc Turcja uznała, że to jest ten moment
na włączenie się w rozmowy palestyńskie.
No nawet niedawno, znowu w wakacje,
mieliśmy spotkanie liderów Fatahu i Hamasu
w Turcji, w towarzystwie Taipa Erdoana.
To można powiedzieć, że traciły państwa
arabskie do 7 października zainteresowanie
sprawą palestyńską, bo w tej chwili to
wszystko oczywiście odżyło.
I te debaty, czy te umowy,
które wcześniej zawarto,
te debaty, które prowadzono stały się
troszeczkę nieaktualne.
Do tego proponuję, żebyśmy wrócili,
bo pewnie zaraz też mi zadasz pytanie,
jak właśnie jest tą możliwością realnej
odgrywania przestrzeni?
Zaraz się zadam, natomiast chciałbym, żebyśmy wrócili
do stosunków Turcji z Izraelem,
bo one wbrew pozorom wcale nie były
takiej jednoznacznych.
Historia bywała różna, niekoniecznie
zła. Ta druga dekada my żyjemy
w kontekście tej drugiej dekady,
która się bardzo źle zaczęła

w 2020 roku, kiedy Izrael
zabił 9 Turków
znajdujących się na pokładzie
takiego statku, który dostarczał
humanitarną pomoc
dla gazy. I to rzeczywiście było takim
przełomem.
Potem drugi rok to był 2018,
kiedy
znowu Izraelczycy zabili
kilkadziesiąt osób, które protestowały
między innymi przeciwko przeniesieniu
ambasady amerykańskiej
do Jerozolimy.
Wcześniej te stosunki nie były takie
dramatyczne. I tak naprawdę chyba
można znaleźć punkty
w polityce i Turcji, Izraela, które
są bardzo spójne i mają wspólne
interesy oba te kraje. Tak, masz
absolutnie rację, że te relacje
turecko-izraelskie,
mówmy w XXI wieku,
one tak naprawdę nie były fatalne,
biorąc pod uwagę to, że my mamy cały czas
ten, powiedziałbym, paradygmat ostatniej
dekady, kiedy rzeczywiście fatalne były.
Otóż współpracę mieliśmy rzeczywiście
w sprawach dość istotnych
dla funkcjonowania państwa i Izraelskiego
i państwa tureckiego. Współpraca
wywiadowcza. Między innymi
w zwalczaniu partii pracujących
kurdy stanu, jeśli chodzi o przekazywanie
informacji wywiadowczych. Co
przynajmniej wiemy z tureckich źródeł,
a skoro wiemy z tureckich źródeł, że
pojawiały się pochwały pod kątem
Izraela, to raczej możemy je w tym
obszarze uznać zawiarygodne.
Kolejnym obszarem takiej współpracy
była bardzo istotna współpraca, czy w zasadzie
współpracy gospodarczej. A

mianowicie współpracy polegającej na tym, żeby gaz z Izraela był transportowany do Europy przez Turcję, co jest zdaniem wielu ekspertów, zresztą podstawowym warunkiem ekonomicznej opłacalności tego projektu. Absolutnie tak. Nivelując wady, które ma droga alternatywna, czyli przez Cypr, co wielokrotnie podkreślano w różnych studiach przypadków, że to byłaby droga, która rodzi tyle trudności, że prawdopodobnie byłaby ekonomicznie opłacalna, a zdaniem części ekspertów byłaby niemożliwa również technicznie ze względu na głębokość położenia rury. Wróćmy do stosunków turecko-izraelskich, co również pokazuje ich głębie, czy pokazywało ich głębie na początku XXI wieku. Otóż wyobraź sobie, że lobby tureckie w Stanach Zjednoczonych, podobno bardzo dużo uczyło się również od lobby izraelskiego. Że nawet na tej poziomie, bardzo istotnym dla realizacji polityki Izraela, no i też dla realizacji polityki Turcji na początku XXI wieku, nawet tutaj dochodziło do współpracy. I masz rację, ta współpraca po 2011 roku, skutek, no tego incydentu na flotel incydentu, brzmi to trochę ephemistycznie w stosunku tego, że Izrael zabił tak, tak jak powiedziałeś obywateli między innymi Turcji, ale już jak użyłem słowa incydentu zostawmy, na floteli wolności doszło do załamania tych relacji. Do załamania tych relacji doszło też, ponieważ nałożyła się na to arabska wiosna, gdzie było to poczucie Turcji, że nagle ona może odgrywać rolę lidera świata muzułmańskiego,

do dziś próbuje to robić.
No i rzeczywiście próby
naprawy stosunków, które w 2018
roku mieliśmy nawet powrót ambasadorów,
zakończyły się fiaskiem,
no bo mieliśmy do czynienia
z, no tak jak powiedziałeś, kolejną
zawieruchą w sprawach Izraelsko-Palestyńskich,
która przełożyła się źle, na stosunki
Izraelsko-Tureckie, ale, ale
odmienionego roku mamy
usilne wpływy Turcji
zmierzające do poprawy relacji z Izraelem.
Mieliśmy powrót
ambasadorów, teraz oni
znowu opuścili placówki ze względu na
protest, jakie mają miejsce w Turcji,
ale na razie to zostawmy.
Mieliśmy dążenia Taipa Erdoana do poprawy
relacji z Izraelem,
które wpisywały się niejako w ten
dążenia do poprawy relacji z partnerami
zachodnimi, co miało zadziałać
pozytywnie na turecką gospodarkę,
no ale mieliśmy planowaną wizytę
Netaniachu w Turcji,
mieliśmy planowaną wizytę tureckiego
ministra, jeśli dobrze pamiętam energii, który
znowu miał odświeżyć, pojechać do Izraela
odświeżyć to marzenie, czyli
tę rurę z Izraela przez Turcję,
która pozwoliłaby
również przełamać i to był kolejny
cel regionalną izolację Turcji
w ostatnich latach, która była
oczywiście pokłosiem awanturniczej polityki
Turcji w regionie, ale również
pokłosiem tego, że no tak się składa,
że Turcja skontaktowała się
jednocześnie i z Izraelem
i z państwami arabskimi, które te relacje
poprawiały. I to jest powód, dla którego
no tak jak powiedziałem stanowisko

Tajipa Erdoana było zniuansowane, on początkowo, jak na siebie, bardzo ostrożnie potrzedł do eskalacji najlini Izrael Hamas, natomiast oczywiście teraz masz absolutnie rację, on wrócił do swojej retoryki, takiej bardziej asertywnej, co dzieje się pod wpływem oczywiście emocji społecznych w Turcji. No tutaj niuansów nie ma, Turcy są zdecydowanie po stronie Hamasu. Zwykli Turcy. Otóż trudno odpowiedzieć na pytanie co to są zwykli Turcy, ale tutaj znowu mieliśmy, że lewica turecka są różne środowiska, ale mieliśmy do czynienia z zjawiskiem. Mieliśmy do czynienia z jeżawiskiem, kiedy w tym początkowym okresie, potem co zrobił Hamas, no po tych barbarzyńskich atakach, które jednak no trudno znaleźć w nich coś pozytywnego, chociaż oczywiście część świata arabskiego znajduje nawet w nich coś pozytywnego, a przynajmniej ich nie potępia. Mieliśmy w Turcji do czynienia z i teraz muszą mi słuchacze na słowo uwierzyć, bo ja to się lecę od lat i dla mnie to było zaskakujące relatywnie częstymi wyrazami poparcia dla Izraela a w jakiejś no choćby w mediach społecznościowych ze strony Turków. Ale rzeczywiście wraz z odpowiedzią Izraela wróciliśmy wraz z odpowiedzią Izraela, która dodajmy zdaniem wielu obserwatorów, prawników narodowych jest nieproporcjonalna wraz z wypowiedziami takimi no dehumanizującymi choćby ze strony

izraelskich generałów, a wypowiedzi dehumanizujący to też bardzo wielu ekspertów od praw człowieka, podkreślać, że to jest pierwszy krok do ludobójstwa. Wkroczyliśmy na ścieżkę właśnie dobrze, tylko ci przerwę na moment to nie jest moment, żebyśmy o tym rozmawiali, ale domaganie się od Izraela proporcjonalności w odpowiedzi to jest cały czas kontra, można powiedzieć, środowisk propalestyńskich. Nie wiadomo dokładnie na czym miałyby ta proporcjonalność polegać. Czy na tym, że Izrael wkroczy i zabije tyle samo dzieci, co zabili hamasowcy, czy zgwałci tyle samo kobiet, czy wymorduje i weźmie tyle samo staruszków jako zakładników. To jest powiedzmy kwestia bardzo dyskusyjna, bardzo trudna i w zasadzie wykracza poza temat polityki, wkracza w sferę filozofii, czy fundamentów myślenia o tym, w jaki sposób tę wojnę można w ogóle prowadzić. Ale zostawmy to, być może to jest temat kolejnej rozmowy. Kwestii operacyjne też tu wchodzi. Jak prowadzić efektywną operację zbrojną, wymierzoną w hamas tak zakorzeniony w sterfie gazy na takiej przestrzeni przy, jeszcze dodajmy, tej taktyce hamasu. Tylko dodam, że prawną międzynarodowo ta proporcjonalność oznacza coś nieco innego. Oczywiście niektóre deklaracje władz Izraela czy plany jakkolwiek operacyjnie być może słuszne, tak? No tutaj bardzo często podkreśla się to, że hamas

no
nie wiem dlaczego to miałoby nie wybrzmieć.
Hamas instrumentalnie
traktuje palestyńczyków.
Oczywiście, z drugiej strony można
zarzucić Izraelowi.
Dlaczego w dalszym ciągu bombardowane jest
południe w miejscach,
w które teoretycznie ludzie
musieli się ewakuować po to, żeby zachować
bezpieczeństwo, prawda?
Ciągle giną ludzie
w tych strefach, do których zapraszał
ich, że tak powiem, Izrael.
To fenomenalnie to, co powiedziałaś w tym momencie
łączy z tym powrotem
do wątku tureckiego.
Właśnie z czasem zaczęła się rodzić
presja między innymi na Tajpa Erdogana
bo było coraz więcej protestów.
Początkowo te protesty
były koordynowane przede wszystkim
przez takie organizacje natury
islamistycznej.
Ale teraz to, co powiedziałaś,
obrazki, które docierają do
turków ze strefy gazy
nie miejmy co do tego wątpliwości.
To są wszystko obrazki, które
z jednej strony są propalestyńskie,
oczywiście, ale docierają też
takie radykalne, prohamasowskie
przekazy, tak?
W sensie i interpretacje wydarzeń
w Izraelu. To skutkowało,
że rzeczywiście mamy do czynienia
z zaostrzeniem retoryki ze strony
całej partii sprawiedliwości i rozwoju
w tej retoryce zaczyna
pojawiać się słowo ludobójstwo.
To znaczy, że
apele, sam type Erdogan, za
apelowo do Izraela, żeby

Izrael powstrzymał politykę
która, przepraszam, działania
które zmierzają w kierunku ludobójstwa.
I to też łączy się z zaostrzeniem retoryki
wobec partnerów zachodnich.
Bo powiedziałeś moim zdaniem
cenną rzecz, to znaczy
partnerzy zachodni również
zwracają Izraelowi uwagę
na ryzyka
i na koszty humanitarne
tej operacji, które są
dla nich, dla państw
europejskich choćby ze względów na to
jaką przywiązujemy uwagę do kwestii praw człowieka
są nieakceptowalne.
Ale w Turcji tego się nie podkreśla.
W Turcji podkreśla się, że państwa
zachodnie, przy czym oczywiście
w Turcji mówi się przede wszystkim o Stanach Zjednoczonych
dają Izraelowi
zielone światło. Na wszelkie
operacje, jakie Izrael
może dokonać na wstafie wstawie gazów.
I są spółwini tych śmierci, które
mają miejsce masowych.
Powiedziałeś rzecz kluczową, bo rzeczywiście
zarzut o współwinę Stanów Zjednoczonych
o podsycanie napięć
o to, że Stany Zjednoczone
destabilizują, zamiast stabilizować
znów się pojawiają. One są oczywiście połączone
z tym innym komponentem
tureckiej polityki zagranicznej, która co do
zasady zakłada, że świat
a zwłaszcza region Bliskiego Wschodu
byłby lepszy, gdyby
zaangażowanie Stanów Zjednoczonych
było mniejsze.
Jednocześnie jednak oczywiście
Turcja, no to zapewne i ty
zauważyłeś i zauważyli nasi słuchacze,
bo tego się nie dało

nie zauważyć wprost. Intensywnie utrzymuje relacje ze stanami zjednoczonymi zmierzające rzekomo do tego, znaczy nie rzekomo, tylko zmierzające do tego a zaraz wytłumaczę, może dlaczego użyłem słowa rzekomo, aby mediować z Hamasem uwolnienie zakładników. No to jest oczywiście ten element tureckiej polityki wracamy balansowania. Jak rozumiem to jest na początku na ten moment najważniejsza sprawa, to znaczy z jednej strony zwolnienie izraelskich zakładników, z drugiej strony ograniczenie ofiar palestyńskich w gazie. Temu ma służyć ta mediacja ale i to jest pytanie. Prezydent Erdogan, tak jak ja rozumiem tą całą koncepcję, chciałby powtórzyć sukces Turcji z mediacji w sprawie umowy zbożowej między Rosją i Ukrainą, to się bardzo dobrze udało. Oczywiście potem Rosja zerwała tę umowę ale no to nie było z winy Turcji. Z tym, że tutaj mieliśmy do czynienia z jednostkową sytuacją. Na czym polega, jeżeli jest w ogóle pomysłu Turcji, na rozwiązanie konfliktu, którego nie da się rozwiązać od 48 roku. Turecki Minister Spraw Zagranicznych nawet o tym wspominał, że tutaj nie chodzi tylko i wyłącznie o sprawę tej wojny, ale nie będzie pokoju na bliskim wschodzie mówi, dopóki nie zostanie rozwiązana kwestia palestyńska. W jaki sposób Turcy widzą rozwiązanie tej sprawy?

W oparciu o rozwiązanie dwupraństwowe
to dodaje ten kolejny element
oficjalnego stanowiska Turcji.
I w zasadzie mógłbym wymieniać te oficjalne stanowisko.
No tak tylko to
jest ciągle na stole. Ja rozumiem, że tam
pojawia się również
gwarancja bezpieczeństwa jakby ze strony Turcji.
Dokładnie tak. To znaczy tutaj w zasadzie
nie ma nową w sensie retorycznym.
Jest cały czas to, o czym rozmawiamy
od lat. W sensie nie ma tutaj
żadnych nowych pomysłów,
które pojawiłyby się w ostatnich
dekadach, jeśli chodzi o rozwiązanie
konfliktu Izraelsko-Palestyńskiego.
Operacyjnie
można rzecz ujmując,
Turcja również zabiega o tę rolę
no znowu. Mediatora między
Patachem i Hamasem.
Oczywiście, tutaj
nawiązując do twojego pytania, Taiper Don
absolutnie chce utrzymać tę politykę
balansowania i absolutnie chce mieć sukces
w postaci, udało mi się
doprowadzić do tego, że Hamas
uwolnił zakładników, bo
umówmy się, gdyby do tego doszło,
Turcja by dostała potężny
tlen do prowadzenia tego typu
polityki. To jest tak jak w przypadku
Rosji i Ukrainy. Udało się podpisać
porozumienie zbożowe, a no udało się.
I cała ta retoryka, na całą te
retorykę, która mówi, niemożliwe
jest prowadzenie takiej polityki, to
prowadzenie polityki balansowania jest niemoralne,
bo stoicie po stronie agresora, Turcja
odpowiada, no może jest niemoralne,
ale myśmy coś załatwili,
coś, co realnie pomaga ludziom. I teraz
co stanowi nowum

w tych propozycjach? Nowum
nie powiedzmy nową jakość
w odniesieniu do postulatów, które się
pojawiały już od dekad, tylko
o formułę chodzi. Turcja zaproponowała
ustami Hakana Fidana taki format,
w ramach którego bezpieczeństwo
Izraela i bezpieczeństwo palestyńczyków
byłoby gwarantowane przez
dwie strony.

Przez zachodnich sojuszników, bliżej
nieokreślonych, no wiadomo, że na czele
ze Stanami Zjednoczonymi. No i oczywiście
jeśli chodzi o palestyńczyków, przez Turcję
i państwa arabskie. To ma stanowić
taką propozycję, która
jak na Turcji jest propozycją umiarkowaną,
bo przypomnę, mówimy o państwie,
które mówi nie zachodowi
w regulowaniu spraw blisko wschodnich
i taką politykę stara się
realizować w innych konfliktach
w Syrii. Przecież mamy
słynny trójkątastański na
Kaukazie Południowym, ostatnio
rozmowy Armenia, Azerbejdżan,
Rosja i Iran, tak? I
wyraźne postulaty również oznaczające,
że zaangażowanie partnerów zachodnich
jest szkodliwe. Tutaj jest
taka propozycja. Tylko jeden sygnał
Azerbejdżan to jest też miejsce,
w którym interesy Turcji
i Izraela są zbieżne.
Absolutnie, absolutnie.
Słyszemy o tym, że Izrael
dozbroił Azerbejdżan.
Wiemy o tym, że
dla Izraela
powstanie azerskiego
korytarza, który łączyłby
enklawe nachiczewania
byłaby

bardzo ważnym elementem
geostrategicznym w stosunku
do Iranu, prawda? Także tutaj też
widzimy te elementy współpracy
izraelsko-tureckiej.
Wróćmy do tego, o czym mówimy. Tak, tylko
podkreślałem, że tu jest ten łącznik,
że o ile wszędzie jest łącznik, pozbadźmy
się zaangażowania Stanów Zjednoczonych,
zredukujmy zaangażowanie Stanów Zjednoczonych.
O tyle tutaj wyszli Turcy z propozycją,
no właśnie bardzo ciekawą, no w której
ta rola dla partnerów zachodnich jest przewidziana.
Ale ta propozycja wydaje mi się
nierobialna, bo powiedzmy sobie szczerze,
ona
bardzo mocno nasuwa
skojarzenia z tym tak zwanym
naszym cywilizacji.
A narracji z pogranicza tak zwanego
starcia cywilizacji, czy nazwijmy to
narracją starcia cywilizacji, czy nazwijmy
to w zasadzie jakimś takim efektem
samo spełniającej się przepowiedni,
w tym konflikcie mamy odgroma.
I nie wydaje mi się, żebyśmy potrzebowali
takiej kolejnej propozycji.
Natomiast jeszcze łącząc to z realiami,
bo co Turcja może?
Zwłaszcza, że zaczęliśmy przejeżdżać tę rozmowę
od tego, że Turcja, że komu pozbyła się tych
liderów Hamasu ze swojego terytorium.
Otóż najnowsze informacje są takie,
że Turcja już mniej się skupia
na Hamasie, gdzie rolę
wiodącą przejęły Katar i Egipt.
Ale bardziej
skupia się na Libanie
i Iranie, żeby zrealizować swój
i to jest absolutnie fundamentalny
cel Turcji wobec tego konfliktu,
aby ten konflikt nie rozlał się
na region. Bo wyobraźmy sobie

tylko, co dla Turcji oznaczałoby,
gdyby doszło do wojny
izraelsko-irańskiej, której przecież
teraz, w tym momencie, nie traktujemy
jak scenariusza science fiction.
Nadaj traktujemy to jako scenariusz
relatywnie mało prawdopodobny
z tych całych palet scenariuszy,
które mamy, ale scenariusz
realny. Dla Turcji byłaby to
katastrofa, bo
owszem, naturalnym instyktom byłaby
realizowanie znowu polityki balansowania
i teraz może jeszcze dodam, jak zapytać
Turków o to, jaką politykę powinno
ich państwo prowadzić wobec
konfliktu Izrael Hamas w tym momencie,
to wyobraź sobie, że większość
mają właśnie te odpowiedzi takie
balansujące. Nie angażować się
albo robić rolę, spełniać
rolę mediatora, więc jak mi zadałeś
wcześniej pytanie o to, czy
o to, czy Turcy są absolutnie
propalestyńscy, to
teoretycznie patrząc na obrazy
w telewizji, można by było powiedzieć
absolutnie tak i podać przykład tych
manifestacji, ale patrząc na ten sondaż,
który odpowiada na pytanie, co państwo
powinno robić, powinno się przede wszystkim
nie mieszać. Ten instykt dominuje.
I teraz, przepraszam, bo już tylko zamknę ten
wątek. Izrael-Iran
konflikt. Dla Turcji polityka
balansowania znów pewnie by byłaby
naturalnym instyktom, ale zobaczmy, jak
większe byłyby tutaj koszty
związane z utrzymywaniem
balansu między Izrailem a Iranem.
Ukraina i Rosja, gdzie Turcja
prowadzi tę politykę balansowania
no umówmy się,

jest w porównaniu do konfliktu
Izraela-Iran daleko.
Porozmawiajmy na koniec o tej drugiej
sprawie. Prezydent
Erdogan zapowiadał zgłoszenie
do parlamentu wniosku o ratyfikację
członkostwa Szwecji w NATO, już na szczycie
NATO w Wilnie. Minęły
trzy miesiące,
to nastąpiło
i jak rozumiem, sprawa jest przesądzona.
Parlament go poprze. Tak,
biorąc pod uwagę to, że
Taip Erdogan wysłał taki wniosek do
parlamentu, trudno wyobrazić sobie, żeby
parlament sprzeciwił się woli Taip Erdogan.
Dlaczego to nastąpiło?
Może tylko najpierw tak, ale czy sprawa
jest przesądzona? Nie. I o tym za chwilę.
Co się stało? Taip Erdogan, otóż
nie wiem, czy pamiętasz bezpośrednio
po szczycie była taka fala euforii.
Już jesteśmy w ogrodku,
witamy się z gąską.
No ale nagle Taip Erdogan powiedział, że no
hola, hola. Ale turecki parlament
zbiera się dopiero w październiku.
No i turecki parlament się zebrał
i Taip Erdogan po prostu dotrzymał swojej obietnicy.
Więc nie nadinterpretowywał
bym tego jakoś specjalnie,
że Taip Erdogan
postanowił tutaj skorzystać z okazji,
bo po prostu
zrobił to co obiecał. Natomiast
nie da się, nie zauważyć je
tak i nie podkreślić, że moment jest szczególny
dla Turcji, bo jest bardzo trudny
politycznie. Mamy trudność,
którą powiedziałam, przerwana normalizację
stosunków z Izraelem.
Mamy szereg trudności dla kolejnego
celu w tej polityce zagranicznej normalizacji

z partnerami zachodnimi.
Mamy szereg zarzutów
ze strony Turcji i nacisków,
podobno przede wszystkim ze strony stanów
zjednoczonych, a nie z Izraela,
żeby radykalnie zmienić politykę
turecku wobec Hamasu.
No mamy szereg
niesprzyjających Taipowi Erdoganowi
okoliczności, które utrudnia ten szerszy cel,
która ja
złączymy politykę zagraniczną z praktykami,
gospodarka turecka
musi stanąć na nogi.
Potrzebuje napływu inwestorów,
potrzebuje uspokojenia.
No i mamy jeszcze amerykańskie samoloty w tle.
To samolotów za chwilę,
bo to będzie tym elementem odpowiedzi,
dlaczego wszystko nie jest przesądzony jeszcze.
Natomiast no mamy ten moment,
kiedy Taip Erdogan może wrzucić coś takiego
i zobacz, co się dzieje od wczoraj.
No radość, Taip Erdogan
podrzucił to do parlamentu, sprawa jest załatwiona.
Po raz kolejny mamy oświadczenia szwedzki,
mamy oświadczenie sekretarza generalnego,
którzy chyba jednak rozumieją,
przynajmniej w przypadku sekretarza generalnego,
się gra, bo Taip Erdogan rzeczywiście
puścił sprawę, popchnął dalej do parlamentu,
jak to się brzydko mówi,
ale w przeciwieństwie do tego, jak to miało miejsce
z Finlandią, Taip Erdogan wcale
nie powiedział, nie zasygnalizował,
że prosi o priorytetowe,
zajęci się sprawą. Wręcz przeciwnie ze strony
Turcji mamy taką komunikację,
w którą Turcy lubią się od czasu do czasu
bawić, że no cóż,
w Turcji mamy prezydenta, to jest
wiadomo, najważniejsza postać w państwie
i w tureckim systemie politycznym,

że Pola Hala jest też parlament,
parlament ma swoje procedury,
kiedy parlament się zajmie, to się zajmie,
więc wydaje mi się,
że takie oczekiwania, że już wszystko jest
załatwione, mogą być przedwczesne,
że oczekiwania, że Taip Erdogan
przestanie interesować się F16
ze Stanami Zjednoczonymi,
mogą okazać się przedwczesne.
Oczywiście, jak to w przypadku Taip Erdogan,
a może okazać się, że ta
presja, która pojawia się na Turcie
w tym momencie w związku z jej
podną sytuacją polityczną na linii
Izrael Hamas, na linii Turcja,
normalizacja relacji z państwami zachodnimi,
na linii Turcja, realizacja
celu w postaci poprawy sytuacji
gospodarczej, że ta presja
przeważa nad kosztami
rezygnacji z tego, jedni mówią negocjacji,
inni mówią z szantażu F16
za akceptację
szwedzkiego członkostwa i wtedy
ta procedura zostanie przyspieszona.
Na tym etapie jednak, wydaje mi się
rozsądne takie podejście, żeby nie
składać, że to już jest sprawa
załatwione, już wielokrotnie zakładaliśmy
choćby po szczycie w Wilnie,
że sprawa jest już w zasadzie
po niej Taip Erdogan
wszystko załatwił, zobowiązał się,
to nie może. Otóż Taip Erdogan
może wszystko.
No i pamiętajmy jeszcze, że
nawet jakby Taip Erdogan
się zdecydował na to,
żeby Szwecję
przyjąć do NATO, to pozostają
węgry, ale to jest zupełnie
na historii. Wiesz co? I inna i nie inna,

bo wydaje mi się, że odpowiedź
w przypadku Węgry jest taka sama, jak
jej odpowiedzi udzielaliśmy w przypadku
tureckim. Kluczowa jest presja
sojuszników na ratyfikację.
Jeśli Turcja
ratyfikuje tak i będziemy mieli ze strony
Turcji absolutnie już zielone światło
drogę, z której nie da się zawrócić, no to naturalnie
presja na węgry
wzrośnie. No i w związku z tym jednak to są
wątki, które się gdzieś tam łączą trochę
jak w agencji detektywistycznej Dirka
Slego, wszystko jest ze sobą połączone.
Doktor Karol Wasilewski z firmy 4CF
i Instytutu Badań nad Turcją
był gościem raportu na dziś. Dziękuję
bardzo. Dziękuję również. To już prawie
wszystko w tym programie. Zapraszam
w sobotę na Raport Ostanie Świata
i na wszystkie inne nasze programy.
Przypominam na naszej stronie
raportostanieświata.pl
są skatalogowane tematycznie
nasze programy, łatwiej do odsłuchania
kiedy chcecie i jak chcecie.
Dziękuję Państwu za to, że jesteście
z nami.
Raport Ostanie Świata od marca
2020 roku rozwija się
dzięki Państwa zaangażowaniu
i szczotrości. To dzięki Wam
możemy opowiadać o świecie
przy pomocy dźwięków.
Dzięki Wam ten program jest przygotowywany
w profesjonalny sposób
zachowaniem najwyższej jakości
bo na nią właśnie zasługują
słuchacze Raportu Ostanie Świata.
Z serca dziękuję wszystkim
Państwu za wpłaty.
Wasza chojność jest dla mnie ogromnym
zobowiązaniem. Zbiórka

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport na dziś - 25 października 2023

na patronite.pl ciągle trwa.
Zachęcam do udziału.
Najchojniejsi patroni Raportu Ostanie
Świata to
firma Ampio Smart Home
Hotel Bania,
Thermaliski w Białce Tatrzańskiej
oferujący pakiety pobytowe
z termami w cenie.
Centro Chem,
wiodący dostawca surowców chemicznych
dla twojego biznesu.
Firma doradcza Crido
Galmet
Polskie pompy ciepła
Sklep internetowy
GoldSaver.pl
W którym sztapkę fizycznego złota
kupisz po kawałku i bez wydawania
jednorazowo dużych kwot.
Radosław Jotko
KR Group
Firma Outsourcingowa
www.krgroup.pl
Razem w przyszłość
Polsko-Japońska Akademia Technik
Komputerowych
Warszawa Gdańsk Bytom
Michał Małkiewicz
NorthMaster
Marka Łodzi Motorowych z Polski
www.northmaster.pl
Firma Software Mill
Od zawsze zdalni
programują dla całego świata
Dom wydawniczy Muza
Bo świat nie jest
nam obojętny.
Pure Play
Transparentna Agencja Mediowa Digital
i doradca w budowaniu
kompetencji in-house
Uber, myślimy globalnie

działamy lokalnie.

A także

Budros, pompy ciepła

Gruntowe pompy ciepła dla budynków

przemysłowych i wielorodzinnych

Kompleksowa obsługa

Ficeum Błęńskiej

Gdańsk-Kowale

Przemysłana edukacja w dobrym miejscu

Piotr Bohnia

Michał Bojko

CIO.net

and Digital Excellence

Łączymy ludzi i idee

Grupa Brokarska CRB

Ubezpieczenie należności

dla twojej firmy

Bezpłatne porównanie ofert

www.krgroup.pl

Flexi Project

Kompleksowy i intuicyjny system

do zarządzania projektami

i portfelami projektów

JMP

Z miłości do sportu

z najlepszych tkanin

w sercu podhala szyjemy dla was

porządną odzież

Palarnia kawy LAKAFO

z Augustowa

LSB Data

Dedykowane aplikacje internetowe dla biznesu

Masz pomysł?

Zrealizujemy go

Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego

Wydawca książek serii

Krótkie wprowadzenie

Wszystko co trzeba wiedzieć

Medmi Sklep

Tysiące produktów dla ciebie na zdrowie

Sprawdź na

medmesklep.pl

Aplikacja Moja Gazetka

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport na dziś - 25 października 2023

Polska proekologiczna aplikacja
Zakupowa z gazetkami promocyjnymi
i nie tylko
Moja Gazetka
Kupuj mądrze
Muzeum Kinematografii
Organizator 33.Festivalu
Mediów Człowiek w Zagrożeniu
Firma ODO24
Optymalny, kosztowo
outsourcing ochrony danych osobowych
ODO24.pl
Firma Prosper
Sosnowca
Hurtownia elektroenergetyczna
i właściciel marki czystus
Marcin Rzeszutko
Mountain Running Guides
Plany treningowe dla biegaczy
i sportów kondycyjnych
MRGuides.pl
Stratego grup
Pozyskujemy dofinansowanie unijne
dla firm i dla osób chcących
założyć działalność gospodarczą
Stratego.grup
TIKSTO.pl
Niezależny serwis biletowy
Sprzedamy bilety na twoje
wydarzenia kulturalne i sportowe
Drukarnia cyfrowa
Totem.com.pl
Wspieramy wydawców i self-publisherów
Drukujemy najpiękniejsze książki
Fundacja Wasowskich
opiekująca się z puszczą
Jerzego Wasowskiego i wydawca
książek Grzegorza Wasowskiego
Szczegóły na wasowscy.com
Michał Wierzbowski
Wayman
Oprogramowanie wspomagające firmy
inżynieryjne w zarządzaniu projektami

[Transcript] Raport o stanie świata Dariusza Rosiaka / Raport na dziś - 25 października 2023

Stworzone przez polskich inżynierów
dla sektora projektowego
WWW Wayman
Software
ZenMarket pośrednik w zakupach
ze sklepów i aukcji w Japonii
ZenMarket.jp
Dziękuję bardzo
Do dzięki państwu mamy
raport o stanie świata